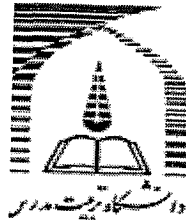

١٧,١,١٥١٥٧
١٧,٩,٢٤

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

١٠٥٨١٥

دانشگاه تربیت مدرس

دانشکده علوم انسانی

پایان نامه دوره کارشناسی ارشد حقوق خصوصی

جبران خسارات ناشی از نقض قرارداد توسط فروشنده در قانون مدنی و کنوانسیون

بیع بین المللی کالا

یوسف شاهرخی

استاد راهنما :

دکتر محمود صادقی

استاد مشاور :

دکتر مرتضی شهبازی نیا

تابستان ۱۳۸۷

۱۰۵۸۱۰

کتابخانه تخصصی حقوق خصوصی
تربیت مدرس
۱۳۸۷ / ۱۹ / ۱۳

دستورالعمل حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهشهای علمی

دانشگاه تربیت مدرس

مقدمه: با عنایت به سیاستهای پژوهشی دانشگاه در راستای تحقق عدالت و کرامت انسانها که لازمه شکوفایی علمی و فنی است و رعایت حقوق مادی و معنوی دانشگاه و پژوهشگران، لازم است اعضای هیأت علمی، دانشجویان، دانش‌آموختگان و دیگر همکاران طرح، در مورد نتایج پژوهشهای علمی که تحت عناوین پایان‌نامه، رساله و طرحهای تحقیقاتی با هماهنگی دانشگاه انجام شده است، موارد ذیل را رعایت نمایند:

ماده ۱- حقوق مادی و معنوی پایان‌نامه‌ها/ رساله‌های مصوب دانشگاه متعلق به دانشگاه است و

هرگونه بهره‌برداری از آن باید با ذکر نام دانشگاه و رعایت آیین‌نامه‌ها و دستورالعملهای مصوب دانشگاه باشد.

ماده ۲- انتشار مقاله یا مقالات مستخرج از پایان‌نامه/ رساله به صورت چاپ در نشریات علمی و یا

ارائه در مجامع علمی می‌باید به نام دانشگاه بوده و استاد راهنما نویسنده مسئول مقاله باشند.

تبصره: در مقالاتی که پس از دانش‌آموختگی بصورت ترکیبی از اطلاعات جدید و نتایج حاصل از پایان‌نامه/ رساله نیز منتشر می‌شود نیز باید نام دانشگاه درج شود.

ماده ۳- انتشار کتاب حاصل از نتایج پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرحهای تحقیقاتی دانشگاه باید با

مجوز کتبی صادره از طریق حوزه پژوهشی دانشگاه و براساس آئین‌نامه‌های مصوب انجام شود.

ماده ۴- ثبت اختراع و تدوین دانش فنی و یا ارائه در جشنواره‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی که

حاصل نتایج مستخرج از پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرحهای تحقیقاتی دانشگاه باید با هماهنگی استاد

راهنما یا مجری طرح از طریق حوزه پژوهشی دانشگاه انجام گیرد.

ماده ۵- این دستورالعمل در ۵ ماده و یک تبصره در تاریخ ۱۳۸۴/۴/۲۵ در شورای پژوهشی دانشگاه

به تصویب رسیده و از تاریخ تصویب لازم‌الاجرا است و هرگونه تخلف از مفاد این دستورالعمل از

طریق مراجع قانونی قابل پیگیری خواهد بود. ۱۳۸۴/۱۰

تقدیم به :

پدر بزرگوار و همسر ارجمندم

با تشکر از جناب آقای دکتر محمود صادقی که مرا در تمامی مراحل این
پایان نامه یاری نمودند و همچنین از جناب آقای دکتر مرتضی شهبازی نیا
که همواره مشفق و راهنمای اینجانب بودند.

در هر قراردادی این امکان وجود دارد که فروشنده با نقض همه یا قسمتی از قرارداد منجر به ورود ضرر یا ضررهایی به خریدار شود .

در کنوانسیون بیع بین المللی کالا در خصوص نقض قرارداد از جانب فروشنده ، انواع نقض ، ضمانت اجراهای در اختیار خریدار برای جبران خسارات ناشی از نقض قرارداد و همچنین شرایط استفاده مشتری از این ضمانت اجراها مقرراتی تدوین شده است که میتوان گفت تقریباً در عرصه تجارت بین الملل و بین تجار لازم الاجرا گشته است و در این پایان نامه سعی بر آن شده است تا با بررسی این مقررات و همچنین مقررات قانون مدنی ایران در خصوص نقض قرارداد و ضمانت اجراهای در اختیار خریدار جهت جبران خسارت در صورت نقض قرارداد از ناحیه فروشنده و همچنین شرایط استفاده از این ضمانت اجراها ، به مقایسه این دو قانون پرداخته شده است و در پایان نتیجه این مقایسه تدوین شده است.

واژگان کلیدی : کنوانسیون بیع بین المللی کالا ، جبران خسارات ، نقض ، قرارداد

فهرست مطالب

۱.....	عنوان
۱.....	۱. کلیات.....
۲.....	۱.۱ مقدمه.....
۷.....	۲.۱ نقض قرارداد.....
۷.....	۱.۲.۱ مفهوم نقض.....
۱۰.....	۲.۲.۱ تقسیمات نقض.....
۱۰.....	۱.۲.۲.۱ نقض اساسی و نقض غیر اساسی.....
۱۳.....	۱.۱.۲.۲.۱ شرایط تحقق نقض اساسی.....
۱۶.....	۲.۱.۲.۲.۱ مصادیق نقض اساسی.....
۲۲.....	۲.۲.۲.۱ نقض قابل پیش بینی و نقض غیر قابل پیش بینی.....
۲۷.....	۱.۲.۲.۲.۱ نقض قابل پیش بینی و نقض غیر قابل پیش بینی در قانون مدنی.....
۳۰.....	۳.۲.۱ انواع نقض.....
۳۱.....	۱.۳.۲.۱ عدم تحویل یا تاخیر در تحویل کالا.....
۳۳.....	۲.۳.۲.۱ عدم تحویل یا تاخیر در تحویل مدارک.....
۳۵.....	۳.۳.۲.۱ عدم مطابقت کالا.....
۳۶.....	۱.۳.۳.۲.۱ عدم مطابقت مادی.....
۳۷.....	۲.۳.۳.۲.۲ عدم مطابقت حقوقی.....
۴۱.....	۲. شرایط جبران خسارات.....
۴۲.....	۱.۲ شرایط استفاده از ضمانت اجراهای عدم مطابقت کالا.....
۴۲.....	۱.۱.۲ فقدان مطابقت.....
۴۲.....	۱.۱.۱.۲ فقدان مطابقت مادی.....
۴۵.....	۲.۱.۱.۲ فقدان مطابقت حقوقی.....
۴۸.....	۲.۱.۲ عدم آگاهی مشتری از فقدان مطابقت کالا.....
۴۹.....	۳.۱.۲ قابلیت انتساب به فروشنده.....

- ۲.۲ موارد مسئولیت فروشنده بعد از انتقال ضمان معاوضی..... ۴۹
- ۲.۲.۱ نقص یا عیب کالا بر اثر نقض یکی از تعهدات فروشنده..... ۴۹
- ۲.۲.۲ شرط تضمین بنفع مشتری..... ۵۱
- ۲.۲.۳ قاعده جلوگیری از خسارات..... ۵۲
- ۲.۳.۱ زمان مقابله با خسارات..... ۵۶
- ۲.۳.۲ هزینه های مقابله با خسارات..... ۵۹
- ۲.۳.۳ بار اثبات دعوا..... ۶۰
- ۲.۳.۴ اثبات لزوم مقابله با خسارات با توجه به قواعد فقهی..... ۶۰
- ۲.۴.۳.۱ قاعده لاضرر..... ۶۱
- ۲.۴.۳.۲ قاعده اقدام..... ۶۲
- ۲.۴.۳.۳ قاعده تسبیب..... ۶۲
- ۲.۳.۵ مقابله با خسارات با توجه به قانون مدنی..... ۶۳
- ۴.۲ پیشنهاد رفع عیب و تاثیر آن در نقض اساسی..... ۶۷
۳. طرق جبران خسارات..... ۷۱
- ۳.۱ اجرای اجباری قرارداد..... ۷۴
- ۳.۱.۱ اجرای عین قرارداد..... ۷۵
- ۳.۱.۱.۱ محدودیت های اجرای عین قرارداد..... ۷۸
- ۳.۱.۱.۲ اجرای عین قرارداد به درخواست مشتری..... ۷۹
- ۳.۱.۱.۳ تحمیل اجرای عین قرارداد بر مشتری..... ۸۱
- ۳.۱.۱.۴ اجرای عین قرارداد در قانون مدنی..... ۸۳
- ۳.۲ درخواست تسلیم کالای جانشین..... ۸۵
- ۳.۲.۱ شرایط درخواست تسلیم کالای جانشین..... ۸۶
- ۳.۲.۲ درخواست تسلیم کالای جانشین با توجه به قانون مدنی..... ۸۹
- ۳.۳ رفع عدم مطابقت یا ترمیم کالا از طرف فروشنده..... ۹۰

- ۹۱..... ۱.۳.۳ شیوه اصلاح و رفع عیب با توجه به تحمیل یا عدم تحمیل اصلاح بر مشتری
- ۹۲..... ۲.۳.۳ شرایط درخواست اصلاح یا رفع عیب از مبیع
- ۹۳..... ۱.۲.۳.۳ ممکن بودن رفع عیب
- ۹۳..... ۲.۲.۳.۳ معقول و متعارف بودن رفع عیب
- ۹۳..... ۳.۲.۳.۳ رعایت مدت متعارف برای درخواست تعمیر یا رفع عیب
- ۹۴..... ۴.۳ فسخ قرارداد
- ۹۶..... ۱.۴.۳ مواردیکه خریدار میتواند از حق فسخ برخوردار شود
- ۹۷..... ۱.۱.۴.۳ نقض اساسی قرارداد
- ۹۷..... ۲.۱.۴.۳ عدم تسلیم مبیع در مهلت اضافی که از طرف مشتری در نظر گرفته شده
- ۹۸..... ۱.۲.۱.۴.۳ شرایط تحقق حق فسخ در مورد اعطای مهلت
- ۱۰۰..... ۲.۲.۱.۴.۳ شرط دادن مهلت اضافی در قانون مدنی
- ۱۰۱..... ۲.۴.۳ آثار فسخ قرارداد
- ۱۰۶..... ۱.۲.۴.۳ آثار فسخ قرارداد در حقوق ایران
- ۱۱۰..... ۳.۴.۳ مواردی که خریدار از حق فسخ نمیتواند برخوردار شود
- ۱۱۴..... ۵.۳ تقلیل ثمن
- ۱۱۴..... ۱.۵.۱ شرایط استفاده از تقلیل ثمن
- ۱۱۶..... ۲.۵.۳ نحوه محاسبه تقلیل ثمن
- ۱۱۶..... ۳.۵.۳ تقلیل ثمن با توجه به قانون مدنی
- ۱۱۸..... ۶.۳ پرداخت خسارت
- ۱۱۹..... ۱.۶.۳ چگونه خساراتی قابل جبران هستند
- ۱۲۰..... ۲.۶.۳ شرایط مطالبه خسارت
- ۱۲۰..... ۱.۲.۶.۳ بایستی خسارت وارد شده باشد
- ۱۲۰..... ۲.۲.۶.۳ نقض قرارداد صورت گرفته باشد
- ۱۲۱..... ۳.۲.۶.۳ وجود رابطه سببیت بین نقض قرارداد و زیان وارده
- ۱۲۱..... ۴.۲.۶.۳ قابلیت پیش بینی ضرر

۱۲۲.....	۳.۶.۳ پرداخت خسارت در قانون مدنی.....
۱۲۶.....	۳.۶.۴ پرداخت خسارت در فرضی که خریدار قرارداد را فسخ میکند.....
۱۳۴.....	نتیجه گیری.....
۱۳۶.....	فهرست منابع.....
۱۴۳.....	چکیده انگلیسی.....

عنوان

جبران خسارات ناشی از نقض قرارداد توسط فروشنده در قانون مدنی و کنوانسیون

بیع بین المللی کالا

۱. کلیات

طرح بحث و تقسیم مطالب

چنانکه واضح است عنوان تحقیق جبران خسارات ناشی از نقض قرارداد می باشد لذا ما در این فصل ابتدا بعد از ذکر مقدمه که در آن سوالات ، فرضیات و پیشینه تحقیق ذکر شده است، مفهوم نقض قرارداد و سپس تقسیمات نقض و در نهایت مصادیق نقض قرارداد را مورد بررسی قرار خواهیم داد.

امروزه هرگاه صحبت از پیشرفت در جوامع به میان می آید ، بی درنگ چشم ها بدنبال عوامل پیشرفت می رود .

در جوامع مدرن تجارت و مبادلات بازرگانی بعنوان یکی از اساسی ترین پایه های پیشرفت بشمار می رود .

دادوستد از دیرباز وسیله ای مهم در ارتباطات جوامع بوده و با توسعه امکانات حمل و نقل و کمتر شدن محدودیت های تجارت در عرصه های بین المللی و همچنین افزایش روز افزون نیاز جوامع به یکدیگر در خصوص مبادلات کالا ، ارتباطات تجاری وارد مرحله جدیدی شده که در این میان سهم روابط تجاری داخلی در مقایسه با روابط تجاری بین المللی بسیار ناچیز و حتی غیر قابل مقایسه با آن است.

به همین جهت سازمانها و نهادهای مختلفی برای تسهیل این روابط در پهنه بین الملل بوجود آمده که برشمردن آنها در این مجال نمی گنجد.

هر کشوری به فراخور نیازهای خود در زمینه های گوناگون صنعتی ، کشاورزی ، خدماتی و غیره نیازمند ابزار و کالاهایی است که بنا به دلایلی یا به مناسبت وضعیت محیطی و یا کمبود دانش ، تولید نمی شود و حتی ممکن است علت عدم تولید عدم صرفه اقتصادی باشد ؛ بنابر این مجبور به تهیه آن از کشورهای دیگر است؛ لذا در پروسه تهیه کالای مورد نظر می بایست یکسری مقررات حاکم بر روابط بین الملل را رعایت نماید.

فلسفه این مقررات ایجاد هماهنگی در نظام حقوق بین الملل و نظم بخشیدن به آن روابط موصوف می باشد و ثمره آن نیز توسعه تجارت و رفاه جوامع متمدن بین المللی است که در تعامل با یکدیگر این مقررات را حاکم نموده اند.

یکی از این مقررات کنوانسیون بیع بین المللی کالا است (CISG) که در سال ۱۹۸۰ توسط سازمان ملل تهیه و تدوین شده است.

این کنوانسیون دارای مقررات و دستوراتی در خصوص بیع کالا در عرصه بین المللی می باشد و در آن برای فروشنده و خریدار تعهداتی در نظر گرفته شده است.

چنانکه واضح است مسأله پیوستن ایران به این کنوانسیون از اهم مسائل روز کشور عزیزمان می باشد ، چراکه الحاق ایران به این کنوانسیون چه از لحاظ سیاسی و چه از لحاظ اقتصادی بسیار حائز اهمیت است و به سود کشور می باشد.

الحاق ایران به این کنوانسیون موجب گسترش اعتبار بین المللی ایران و حضور بیشتر کشور عزیزمان در صحنه تجارت جهانی و در نتیجه توسعه روزافزون اقتصادی کشور خواهد شد.

حال این سوال مطرح است که مقررات کنوانسیون تا چه اندازه با حقوق ایران که ریشه در باورهای دینی و اعتقادی ما دارد همسو است و آیا باورهای ما اجازه الحاق ما به کنوانسیون را میدهد یا خیر ؟

از آنجائیکه همواره این امکان وجود دارد که فروشنده با نقض قرارداد خساراتی را به خریدار تحمیل نماید ، کنوانسیون برای جبران این خسارات راهکارهایی را در اختیار خریدار قرار داده است تا با استفاده از آنها بتواند خود را در وضعیتی قرار دهد که اگر نقض قرارداد صورت نمی گرفت ، انتظار میرفت در آن وضعیت می بود.

کشورها برای فعالیت در عرصه جهانی نیازمند رعایت مقررات بین المللی هستند ، یکی از این مقررات کنوانسیون بیع بین المللی کالا است.

ممکن است که مقررات کنوانسیون در بسیاری زمینه ها با حقوق داخلی در تعارض باشد ، لذا بهتر است مقرراتی تدوین شود که هماهنگ با نظم بین المللی باشد و تعارضات را به حداقل ممکن برساند، در این تحقیق سعی بر آن شده است تا با مقایسه مقررات مربوط به نقض قرارداد و جبران خسارات ناشی از نقض آن توسط فروشنده و ضمانت اجراهای در اختیار خریدار و شرایط استفاده از این ضمانت اجراها ، که در کنوانسیون و قانون مدنی ما وجود دارد ، تفاوتها و احیانا تعارضات موجود شناسایی و معرفی شود .

سوالاتی که اساس این تحقیق را تشکیل میدهند عبارتند از :

۱- طریقه جبران خسارت ناشی از نقض قرارداد توسط بائع در کنوانسیون و قانون مدنی چه تفاوتی با هم دارند؟

۲- آیا مقررات قانون مدنی ایران در خصوص نقض قرارداد توسط فروشنده قابل انطباق با مقررات کنوانسیون بیع بین المللی کالا میباشد؟

برای هر تحقیقی فرضیاتی وجود دارد که فرضیات این تحقیق بدین قرار است :

۱. در حقوق ایران در خصوص طرق جبران خسارات مقرراتی حکمفرماست که در کنوانسیون بیع بین المللی کالا هم به همین صورت است و اما با توجه به اینکه قانون مدنی ما ریشه فقهی دارد با مقررات کنوانسیون تفاوتی دارد .

۲. در کنوانسیون بیع بین المللی کالا نقض به دو نوع تقسیم شده است: نقض اساسی قرارداد و نقض غیر اساسی قرارداد و طرق جبران خسارات با توجه به اینکه نقض اساسی باشد یا غیر

اساسی متفاوت است اما در قانون مدنی ما نقض به گونه دیگری تعبیر شده است و هرگونه تخلف از شرایط قراردادی نقض قرارداد محسوب میشود و برای مشتری با توجه به نوع تخلف راهکارهای مختلفی جهت جبران خسارات وجود دارد و بنظر نمی آید که این دو قانون با هم انطباق کامل داشته باشند.

الف : مواد و روش انجام تحقیق:

تحقیق مبتنی بر روش توصیفی تحلیلی و تطبیقی است که با گردآوری اطلاعات و استخراج مطالب مورد نیاز در اینخصوص از منابع داخلی و خارجی و مقایسه و جمع بندی تمامی یافته ها صورت خواهد گرفت و در خاتمه نتیجه آن تدوین خواهد شد.

ب : پیشینه تحقیق:

مقاله و یا کتابی که اختصاصا به مقایسه این دو قانون در این موضوع خاص باشد وجود ندارد و منابعی که در اینخصوص وجود دارد همگی به بررسی کلی موضوع پرداخته اند ، از جمله:

۱. کتاب حقوق بیع بین الملل با مطالعه تطبیقی که زیر نظر دکتر سید حسین صفایی تالیف شده و مهمترین منبع مورد استفاده در این تحقیق بشمار میرود.

۲. پایان نامه مقطع دکتری تحت عنوان جبران خسارات ناشی از نقض قرارداد از دانشگاه تهران توسط مصطفی نصیری خوزانی به راهنمایی دکتر حسنعلی درودیان که به بررسی این موضوع در حقوق ایران پرداخته است و در سال ۸۰ دفاع شده است و در این پایان نامه در رابطه با کنوانسیون بیع بین المللی کالا هیچ بررسی صورت نگرفته است .

۳. کتاب تفسیری بر حقوق بیع بین المللی ، نوشته هجده نفر از دانشمندان حقوق ، که در این کتاب نیز بصورت خاص تنها به بررسی نقض قرارداد در کنوانسیون بیع بین المللی کالا پرداخته است؛ این کتاب توسط دکتر مهربان داراب پور ترجمه شده است.

۴. کتاب تعیین خسارت در قراردادها و تعهدات ، اثر دکتر قاسم شعبانی که در این کتاب نیز منحصر به بررسی مطلب در حقوق داخلی پرداخته شده البته بصورت اجمالی.

لذا با توجه به اینکه در این زمینه تحقیقی که بصورت اختصاصی و جامع در موضوع مورد نظر اینجانب باشد صورت نگرفته است ، و با لحاظ این مطلب که جهان رو به سوی یکسان سازی حقوق حداقل در زمینه معاملات بین المللی حرکت میکند لذا مطالعه مقایسه ای در اینخصوص در جهت ایجاد راهکار در قانونگذاری این موضوع را بعنوان پایان نامه برگزیده ام.

تقسیم مطالب :

این تحقیق در سه فصل انجام شده است که در فصل نخست کلیاتی در خصوص نقض قرارداد ، مفاهیم و مصادیق آن بحث شده است و در فصل دوم شرایط استفاده از این ضمانت اجراها بررسی شده است و نهایتا در فصل سوم از ضمانت اجرای در اختیار خریدار جهت جبران خسارات سخن گفته شده است.

۲.۱ نقض قرارداد

در هر قراردادی برای بایع و مشتری تعهداتی وجود دارد که طرفین را ملزم به انجام آن می نماید و هرگونه تخطی از آن تعهدات موجبات مسوولیت طرف دیگر قرارداد را به بار می آورد. در این قسمت ابتدا مفهوم نقض قرارداد ، تقسیمات آن و سپس مصادیق و انواع آن بررسی میشود.

۱.۲.۱ مفهوم نقض

در لغت فارسی برای نقض معانی گوناگونی از جمله شکستن ، ویران کردن ، شکستن عهد و پیمان و غیره وجود دارد.(۱)

---

۱. معین ، محمد ، فرهنگ فارسی ، ص ۹۶۱.

در اصطلاح حقوقی تعریف نقض قرارداد عبارت است از هرگونه تخطی از قرارداد که بطور صریح یا ضمنی از توافق طرفین درباره قرارداد چه جزئی و چه کلی بر می آید، و در قراردادهای راجع به انتقال کالا نقض قرارداد میتواند دارای مصادیق مختلفی از جمله عدم مطابقت کالا با قرارداد و یا تلف کالا و یا عدم تحویل وغیره باشد.

در کنوانسیون بیع بین المللی کالا از واژه « Breach » استفاده شده است که این واژه در لغت دارای معانی گوناگون از جمله تجاوز به حقوق دیگران و نقض قرارداد است.

در کنوانسیون از واژه « Breach » در معنای نقض قرارداد استفاده شده است و هر جا که در مواد مختلف کنوانسیون به این واژه برخورد نمودیم در معنی نقض قرارداد بکار رفته است.

در اصول قراردادهای تجاری بین المللی از آن تعبیر به « عدم اجرای تعهد » شده است و در ماده ۱-۱-۷ آن، چنین تعریف شده است: « عدم اجرای تعهد عبارتست از کوتاهی یک طرف در اجرای هر یک از تعهدات قراردادی خود که شامل اجرای معیوب و ناقص توأم با تاخیر نیز می شود.»

بر اساس تعریف فوق برای اینکه عدم اجرای تعهد تحقق پیدا کند، لازم نیست که متعهد هیچ اقدامی در زمینه اجرای تعهد انجام ندهد، بلکه اگر بخشی از تعهد خود را انجام ندهد و یا اینکه تعهد خود را بطور معیوب و یا ناقص انجام دهد، یا اینکه تعهد خود را بموقع انجام نداده و آنرا همراه با تاخیر انجام دهد، عدم اجرای تعهد محقق شده است و نقض تعهد صورت گرفته است، «اجرای تعهد قراردادی یعنی انجام قول، قرارداد و سایر تعهدات ناشی از قرارداد که

---

1. Henry Campbell Blacks Law Dictionary , Op. Cit. "Performance."

باید توسط کسی انجام شود» (۱) که در صورت تخلف مسئولیت متوجه اوست.

در واقع عدم اجرای تعهد مطلقاً نقض قرارداد محسوب می شود و انجام تعهد بصورت ناقص و یا تاخیر در انجام تعهد در حکم عدم انجام تعهد می باشد و بالتبع آن نقض قرارداد صورت می گیرد.

در قانون مدنی ایران هیچگاه از واژه «نقض قرارداد» استفاده نشده است، اما معادل آن یعنی واژه «عدم ایفاء تعهد» بکار برده شده است که میتوان آنرا در مواد مختلف قانون مدنی از جمله مواد ۲۲۱، ۲۲۲، و ۲۲۶ به بعد یافت، در واقع میتوان گفت که نقض قرارداد با توجه به قانون مدنی یکی از مصادیق عدم ایفاء تعهد میباشد، البته علت اینکه واژه گان عقد و عهد در قانون مدنی تفکیک نشده، بخاطر اینست که مقررات مربوط به تعهدات از قانون مدنی فرانسه گرفته شده است و در بسیاری از موارد ترجمه لفظ به لفظ شده، از جمله ماده ۱۸۳ قانون مدنی که بر گرفته از ماده ۱۱۰۱ قانون مدنی فرانسه می باشد.

در ماده ۱۱۰۱ قانون مدنی فرانسه در تعریف عقد از واژه «**contrat**» استفاده شده است که مقرر میدارد: «عقد عبارتست از اینکه یک یا چند نفر در مقابل یک یا چند نفر دیگر تعهد به امری نمایند و مورد قبول آنها باشد.» که با توجه به تعریف فوق عقد چیزی غیر از تعهد نیست و حال اینکه واژه تعهد بسیار اعم از عقد است و می توان گفت که جزء آثار عقد به شمار می رود، البته در نقد و بررسی این ماده و توجیهاات راجع به آن سخن بسیار گفته شده است که مجال آن در این مقال نیست. (۱)

---

۱. جهت مطالعه بیشتر ر.ک کاتوزیان، ناصر، قواعد عمومی قراردادها، ج ۱، ش ۹ و کاتوزیان، ناصر، نظریه عمومی تعهدات، ش ۴۸ و شهیدی، مهدی، تشکیل قراردادها و تعهدات ص ۳۸.